

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบโดยรูปแบบการฝึกสมาธิเชิงประยุกต์
ผู้วิจัย	: นายอนุชา โสภาคย์วิจิตร
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระสุธีธรรมานวัตร (เทียบ สิริญาโณ), ผศ.ดร. ป.ธ.๙, M.A., Ph.D. : ผศ. ร.ท. ดร. บรรจบ บรรณรุจิ ป.ธ.๙, พธ.บ., อ.ม., Ph.D : ดร.อำนาจ บัวศิริ, ค.ด. (อุดมศึกษา)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาการฝึกสมถกรรมฐานตามหลักพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ตามแนวตะวันตก (๓) เพื่อประยุกต์รูปแบบการฝึกกรรมฐานเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้ (๑) สัมมนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการฝึกสมาธิเพื่อเสริมสร้างการคิดสร้างสรรค์จากผู้เกี่ยวข้องได้แก่ พระวิปัสสนาจารย์ ๒ ท่าน อาจารย์ผู้สอนทางด้านการออกแบบ ๒ ท่าน และนักศึกษาทางด้านการออกแบบ ๓ ท่าน (๒) ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารด้านการฝึกปฏิบัติสมถกรรมฐาน และการคิดสร้างสรรค์ (๓) สัมภาษณ์เบื้องต้นกับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๗๗ คน (๔) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการฝึกสมาธิ และการคิดสร้างสรรค์จำนวน ๖ ท่าน (๕) สร้างชุดฝึกนำมาทดสอบฝึกนักออกแบบ จำนวน ๓๐ คน (๖) ประเมินผลชุดฝึกความคิดสร้างสรรค์โดยรูปแบบการฝึกสมาธิประยุกต์

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการฝึกที่เหมาะสมต้องเป็นการส่งเสริมให้เกิดปัญญาตามหลักไตรสิกขา โดยมีกระบวนการส่งเสริมสัมมาทิฐิ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการฝึกการคิดสร้างสรรค์ โดยมีแนวทางในการฝึกคือ ๑) โยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย การส่งเสริมให้เกิดศรัทธาและความเข้าใจในศีล กรรมและผลของกรรม และการมีเมตตา เพื่อการคิดสร้างสรรค์เชิงบวก ๒) กัลยาณมิตร คือ ผู้ฝึกสอนและให้คำแนะนำ โนมน้าวให้เกิดศรัทธา ในการฝึกสมาธิและประยุกต์ และชี้ให้เห็นความคิด และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ๓) พรโตโฆสะ เป็นการประยุกต์สภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการฝึก และการใช้สื่อสมัยใหม่ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการฝึก

ผลการประเมินก่อนและหลังการฝึก ของกระบวนการฝึก คือ ๑) เสริมสร้างศรัทธาในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ๒) ฝึกสมาธิในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกและพฤติกรรมของนักออกแบบ ๓) ฝึกความคิดสร้างสรรค์ตามแนวตะวันตก พบว่ากลุ่มทดสอบมีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกสมาธิเชิงประยุกต์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบ โดยรวมทุกข้อ และในแต่ละข้อ อยู่ในระดับมาก และสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย คือ ประเด็นศรัทธา ศีล และหลักธรรมเรื่องสมาธิ ($\bar{X} = 4.17$) ประเด็นความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.12$) และประเด็นสมาธิและการเจริญสติ ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

Dissertation Title : The Enhancement of The Designer's Creativity by
The Applied Method of Meditation Practice

Researcher : Mr. Anucha Sopakvichit

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Phra Suthithammanuwat, Asst.Prof. Dr, Pali IX., M.A., Ph.D.
: Asst.Prof. Dr. Banjob Bannarужи Pali IX., B.A., M.A., Ph.D.
: Dr. Amnaj Buasiri, Ph.D. (Higher Education)

Date of Graduation : March 20th, 2016

Abstract

This dissertation is a mixed methods research that has three objectives: (1) to study the concentration development in Buddhism, (2) to study the Western process of enhancement of creativity and (3) to apply the model of meditation practice to enhance designers' creativity. This research has six methodological steps: (1) a group seminar which comprises of two meditation teachers, two design teachers and three design students was done in search of an appropriate meditation technique for enhancing the creativity, (2) documentaries related to the development of concentration and creativity were studied, (3) the preliminary survey of numbers of 77 students in first year was carried out, (4) the 6 numbers of experts in meditation practice and creativity were interviewed, 5) 30 designers were tested by form of try-outs and 6) the forms of creative test were practically evaluated by applied model of meditation practice.

It was found that the suitable technique of training and the promotion of the principle of the right view are the essential quality in the creativity. There are as follows: 1) Yonisomanasikāra (Reasoned attention) refers to the encouragement of having faith and understanding of precepts, Kamma (Actions) and its results and loving kindness which are conducive to the positive creativity, 2) Kalyānamitta (Good friendship) means a trainer who can instruct and convince one to have faith in practicing concentration and application and then point out the way to acquire the process of creativity, 3) Paratoghosa (Another's utterance; inducement by others;

hearing or learning from others) involves the application of the convenient environment for training and the utilization of new media and the activity relevant to the content of such training.

As far as the applied model of meditation practice in enhancing designers' creativity is concerned; it can be summarized into three steps: 1) the encouragement of having faith in Buddhist teachings, 2) the practice of concentration suitable to the designers' characteristic and behavior and 3) the training of creative thinking process.

The conclusion after the process of the pre-test and post-test in 3 categories: 1) Faiths, precepts, and Buddhist teachings, 2) Meditation Practice and 3) Creative thinking training are highly satisfied in overall by the target group. Respectively from high to low are the faith and Buddhist teaching ($\bar{X} = 4.17$), the creative thinking practice ($\bar{X} = 4.12$) and the meditation practice ($\bar{X} = 4.06$).